నీకు నీవే - నాకు నేనే

మధురాంతకం రాజారాం

"ఏమయ్యో జగన్నాథం! నిన్నేనయ్యా! ఇట్లా చూడు. ఇదో యిక్కడ...."

బాగా పరిచయమున్న గొంతే! తటాలున తిరిగి చూచాను. పిలుస్తూ ఆ వ్యక్తి అట్నుంచైపు పేవ్‌మెంటు మీది నుంచే రోడ్డు పైకి వచ్చేశాడు.

"నీకు పుణ్యముంటుందిగాని తప్పుకోవయ్యా బాబూ! తప్పుకో; తప్పుకో" అంటూ గొంతు చించుకున్నాను.

వెంట్రుకవాసిలో ప్రమాదం తప్పింది. అతడి శరీరాన్ని ఒరుసుకున్నట్టుగా లారీ వెళ్ళిపోయింది.

"ఎంత సేపయ్యా నిన్ను పిలిచేది! ఇనిపించుకోవే! అన్నట్టిప్పుడొచ్చా వూర్నించి?"

మళ్ళీ గుండె గుభేలుమంది ఈసారి కారు!

"ఒరి నీఇల్లు బంగారంగానూ! కారొస్తోందయ్యా బాబూ! ఆగు. అక్కడే ఆగిపో!" అంటూ దవడలు నొప్పి పుట్టేటట్టు మళ్ళీ బిగ్గరగా అరిచాను.

కారు దూసుకుంటూ జారిపోయింది. తన అవయవాలన్నింటితోనూ అతడు సురక్షితంగా మిగిలివున్నాడంటే, అందుకు కారణం కారుడ్రయివరు తీసుకున్న జాగ్రత్త అయినా కావాలి. లేకుంటే, భూమిపైన అతడి కింకా నూకలు మిగిలివుండడమైనా అయివుండాలి.

చిన్న కుర్రాడైతే అందుబాటులోకి రాగానే సాచి నాలుగు లెంపకాయలిచ్చుకోవలసిన పని!

"మంచివాడివేలే రంగప్పా! రోడ్డు క్రాసు చేసేటప్పుడు అటూ యిటూ చూచుకోనక్కర్లేదా? ఇది టౌన్లో రోడ్డయ్యా బాబూ! మీ మద్దిమాకుల పల్లెలో బండిబాటకాదు" అని హెచ్చరించాను.

'ఓశ్ ఇంతేనా నీ తెలివి!' అన్నట్టు రంగప్ప పకాలున నవ్వేశాడు. "అదేంలేదులే జగన్నాథం! మద్దిమాకుల పల్లెలో ఏముందయ్యా? బతికి నంతకాలం ఆ గుడ్డి కొంపలో బతికినాను. ఇప్పుడింక దానికీ నాకూ రుణం తీరిపోయిందనుకో! రాజనాల భోజనం దొరికినాక రాగిపిండి సంగటి కోసరం పాలుమారే వాడెవడుంటాడు? అయినా నువ్వు చూళ్ళేదులే! చూస్తే తెలుస్తుంది రెండంతస్తుల మహిళ. బాడిగిల్లేం కాదులే, సొంతమే! రూము రూముకు ఫాను. ఎక్కడ కావలిస్తే అక్కడ కొళాయి. కూచోవాలంటే సోఫాలు. పడుకోవాలంటే నవారు మంచాలు. అవి గోడలు కావనుకో, అద్దాలు. అది నేలకాదే, పాలరాయి వంటపనికి ఆడమనిషి. బజారు పన్లకు బంట్రోతు. అంతెందుకు. పాళేగాళ్లదేవిడి అనుకోరాదా జగన్నాథం!నాకిక్కడేం కొదవ చెప్పు. కాలుమీద కాలేసుకుని కూచున్నానరే, కావలసిందంతా చక్కా నా దగ్గరికే నడిచొచ్చేస్తుంది...."

"రావచ్చునయ్యా, ఒప్పుకుంటాను. కానీ బొందితోనే కైలాసానికి వెళ్లడం సాధ్యమా? పల్లెలో వున్న లంకెలన్నీ తెంచుకుని నువ్వు పట్నానికొచ్చి చేరిపోవడమన్నా అంతేగదా! ఇల్లూ వాకిలీ,

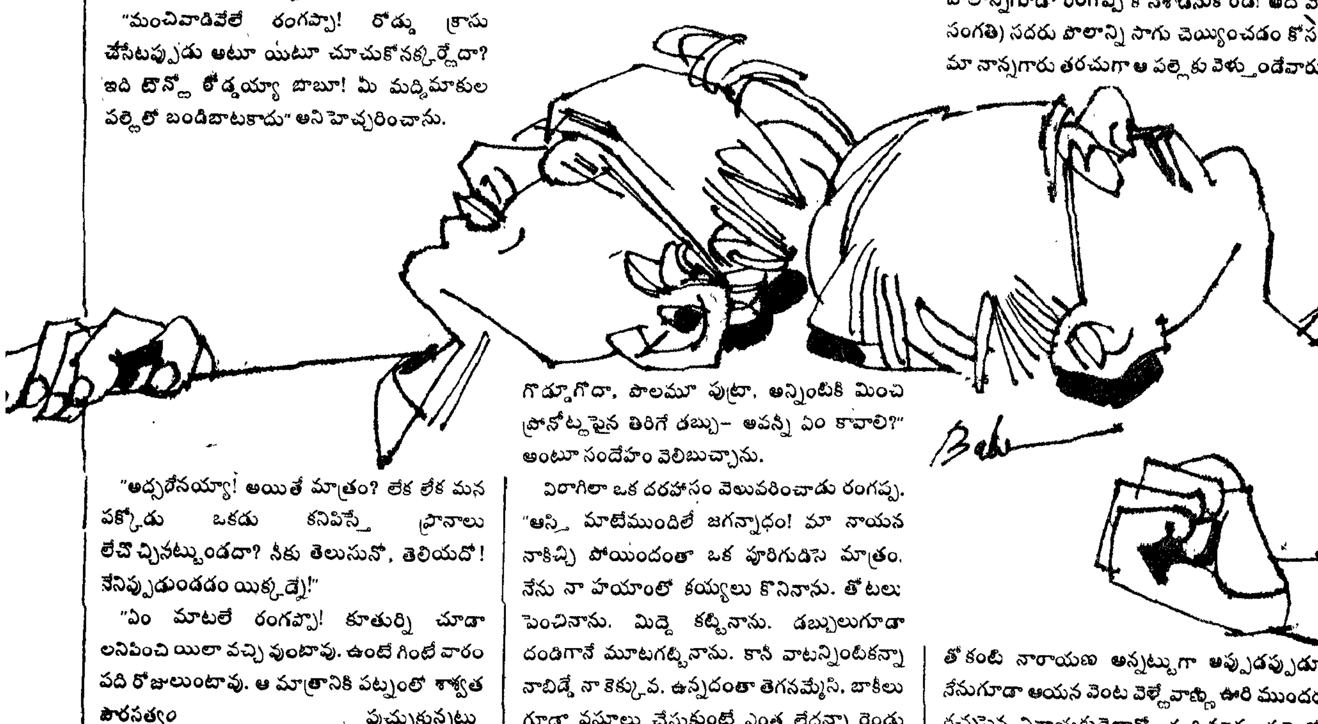

గొడ్డూగోదా, పొలమూ పుట్రా, అన్నింటికి మించి ప్రోనోట్లపైన తిరిగే డబ్బు– అవన్నీ ఏం కావాలి?" అంటూ సందేహం వెలిబుచ్చాను.

"అదృష్టేనయ్యా! అయితే మాత్రం? లేక లేక మన పక్కోడు ఒకడు కనిపిస్తే ప్రానాలు లేచొచ్చినట్టుండదా? నీకు తెలుసునో, తెలియదో! నేనిప్పుడుండడం యిక్కడ్నే!"

"ఏం మాటలే రంగప్పా! కూతుర్ని చూడాలనిపించి యిలా వచ్చి వుంటావు. ఉంటే గింటే వారం పది రోజులుంటావు. ఆ మాత్రానికి పట్నంలో శాశ్వత పౌరసత్వం పుచ్చుకున్నట్టు మాట్లాడితే ఎలా?నీ ధోరణి నాకేమి బాగుండలేదు" అన్నాను.

విరాగిలా ఒక దరహాసం వెలువరించాడు రంగప్ప. "ఆస్తి మాటేముందిలే జగన్నాథం! మా నాయన నాకిచ్చి పోయిందంతా ఒక పూరిగుడిసె మాత్రం. నేను నా హయాంలో కయ్యలు కొనినాను. తోటలు పెంచినాను. మిద్దె కట్టినాను. డబ్బులుగూడా దండిగానే మూటగట్టినాను. కానీ వాటన్నింటికన్నా నాబిడ్డే నాకెక్కువ. ఉన్నదంతా తెగనమ్మేసి, బాకీలు గూడా వసూలు చేసుకుంటే ఎంత లేదన్నా రెండు లక్షలు చేతికొస్తుంది. తీసుకొచ్చి బ్యాంకిలో వేసుకుంటే, ఆ డబ్బు మాత్రం పిల్లలు పెట్టదా? కృష్ణా, రామా అనుకుంటూ నేను నా కూతుర పంచలో నే కాలం గడిపేస్తాను. ఏం జగన్నాథం! ఇ మంచి ఆలోచన కాదంటావా?"

తొందరపడి నేను అవుననిగానీ, కాదనిగా చెప్పలేదు. కొన్ని ప్రశ్నలకు సమాధానం తేల్చి చెప్పవలసింది కాలమే– మనిషికాదు. అందుకని, కెలా మంచిదని తోస్తే అలా చేయవయా రంగప్పా! అవతల నాకు చాలా అర్జంటు పనుంది వెళ్తొస్తాను" అంటూ సెలవు తీసుకున్నాను.

నే నప్పుడు టౌనుకు వెళ్ళింది స్పాట్ వాల్యుయేషన్ పనిపైన. పది పన్నెండు రోజులైనా అక్కడ వుండవలసిన సందర్భం. కానీ రంగప్ప ఎక్కడ వెంట తగులుకుంటాడోనన్న జంకుతో న ఆచూకీ అతడికి తెలియనివ్వకుండా జాగ్రత్త పడ్డాను. కానీ చేయడానికి పనిగానీ, మాట్లాడడాని మనుషులుగానీ లేని సమయాల్లో నా ఆలోచనలు వుండి వుండీ రంగప్ప చుట్టూ ముసురుకుంటూ వచ్చాయి.

బుద్ధి తెలిసినప్పటి నుంచీ నాకు రంగప్పతో పరిచయం కద్దు. అడ్డు దారి గుండా వెళ్తే మద్దిమాకులపల్లె మా వూరికి రెండు మైళ్ల దూరంలో వుంటుంది. ఆ వూళ్లో మాకుకొంత పొలముండేది. (తరువాత్తరువాత ఆ పొలాన్నిగూడా రంగప్పే కొనేశాడనుకోండి! అది వేర సంగతి) సదరు పొలాన్ని సాగు చెయ్యించడం కోసం మా నాన్నగారు తరచుగా ఆ పల్లెకు వెళ్తుండేవారు. తో కంటి నారాయణ అన్నట్టుగా అప్పుడప్పుడూ నేనుగూడా ఆయన వెంట వెళ్తోవాణ్ని ఊరి ముందర రచ్చపైన వినాయకుడెలాగో, మద్దిమాకులపల్లెలో రంగప్ప అలాగు. వెళ్ళినప్పుడల్లా అతడు మాకు మీట్ కావడం ఖాయం.

బుగు మాటెత్తగానే చీకటి, మంచిని గురించి చుకోగానే చెడు జ్ఞప్తికి వచ్చినట్టుగా ప్పను గురించి తలుచుకోగానే జ్ఞప్తికి వచ్చేది ి పిసినిగొట్టుతనం. అతడు తెల్లగా వుతికిన లు కట్టుకోగా నేనెప్పుడూ చూడలేదు. ఎంత ం వెళ్లవలసి వచ్చినా తన కాళ్లను తాను ్మకోడమేగానీ, అతడు బస్సులపైన రపడేవాడుగాదు. పండగనాడైనా అతడు దేవుడి కొబ్బరికాయ కొట్టి వుంటాడా అని న మానం. ఏదైనా వస్తువు కొనడం కోసం అతడు ్లోకి వెళ్లాడంటే, కోమటిశెట్టి కుతకుతలాడి ంవాడు. ఒడ సరుకు రేటెంతో అడిగి సుకుని, ఆ లెక్కన ఒక పలం పంచదార పొట్లం వ్వమనడం రంగప్ప పద్ధతి.

ఘనిక విజ్ఞానం వల్ల మానవుడికెన్నో ప్రయో బు చేకూరాయంటే, రంగప్ప సుతరామూ ్కోడు. అప్పుడే పుట్టిన పసి సిసుగు స్పష్టంగా ్పడడం ఎంతటి అరిష్టమో, చిన తిప్పగానే ఒక (రేడియో) గొంతు విప్పడమున్నూ అంతే ్ట మనేవాడు. ఆకాశంపైన తోకచుక్క దడం ఎంతటి అనర్థమో, నేలపైన రైళ్లు ్లు పరుగెత్తడమున్నూ అంతే అనర్థ వాడు. ఫోటో తీయించుకోడమంటే చావుదగ్గర ిమేనని అతడి భావన. అంతటితో ముంది? సమాజంలో చోటు చేసుకునే మార్పు ంత మంచిదైనాసరే, అతడి పాలిటికి మ్రింగరాని ునే వుండిపోతూ వచ్చింది. ఆడా మగా తేడా ండా, కలిగినోడు అన్న వ్యత్యాసం లేకుండా లందరూ ఒక బడిలోకి వెళ్లి చదువుకోడమంటే గుర్రాలు గాడిదలు కుక్కలు మొదలైన నానా జంతువుల్ని ఒక లోగిలిలో కట్టి ్యడమేనని అతడి సిద్ధాంతం. కులం కట్టును ంఘించడమంటే కరెంటు కమ్మిన ్కోడమేనని అతడి నమ్మకం. బీదవాళ్లు, ్గాళ్లు పూర్వ జన్మలో పంచ మహాపాతకాలు ి వాళ్లై వుంటారని, వాళ్లకు సాయం ండమంటే వాళ్ల పాపాల్ని పంచుకోడమేనని ి ఊహ. "మాటలెందుకులే రాఘవయ్యా! ఈ ఖంక బాగుపడేది అనుమానమే'నంటూ ్తయించేవాడు రంగప్ప 'వొస్తాదొస్తాడు' ా చేతబట్టుకొని, నిలువెత్తు గుర్రమెక్కి ిగ వసంత రాయలొస్తాడు. పెద్దంతరం తరం, పైగనిమ కింది గనిమ, చిన్నాపెద్దా ంపు లేకుండా నడుచుకునే వాళ్లను లెగిరేటట్టుగా కొట్టి, ఎండల్లో బండలపై ుడతాడు.'

ాస్థితి చేజారిపోవడంతో మాకు పల్లెలో ున అనుబంధం తెగిపోయింది. ఆ తరువాత ికాలానికి మా నాన్నగారున్నూ పోయారు. డిగ్రీ ్కుని. 'బియిడి' ట్రియినింగ్ గూడా పొందివచ్చి మావూరి హైస్కూల్లోనే టీచరుగా రుకున్నాను. అయినాసరే, ఎప్పుడో ్డు, ఎక్కడో ఒక చోట తారసిల్లి రంగప్ప నా

ఉగాది వర్ణచిత్రం!

సామాన్యుని స్థితిగతులు
చిత్రగించ వచ్చావా?
ఓ అక్షయనామ ఉగాది!
బడ్జెట్ బరువుతో
మనిషి నడుము విరిగింది!
చీకటి బజార్లోని తోడేళ్లకు
ఆకలి నానాటికీ ఎక్కువవుతోంది!
కడుపుకు తినేవి అన్నీ రెట్టింపుధరతో
వికటాట్టహాసం చేస్తున్నాయ్!
కల్తీలతో అవి నిలువెల్లా కులుకుతున్నాయ్!
రోగాన్ని విరగడచేసే మందులే
ఎన్నెన్నో కల్తీలతో కొత్త కొత్త రోగాలను
మెత్త మెత్తగా అంటిస్తున్నాయ్!
బ్రతికేందుకు తిండి
వంటికి చుట్టే బట్ట
చదివే చదువూ నేడు భోగవస్తువులయ్యాయి!
రంగులు వెలిసిపోయిన
సామాన్యుని జీవిత తైలవర్ణచిత్రాన్ని చూసి
ఉలిక్కి పడుతున్నావా ఉగాది!
అక్షయనామాన్ని ధరించిన నువ్వు
అభయహస్త మిచ్చి ప్రజల్ని రక్షిస్తావా?
సుఖశాంతులు అందిస్తావా?

—కొడిమెల శ్రీరామమూర్తి

నీకు నీవే- నాకు నేనే

బుర్రని వెడెక్కించడం మట్టుకూ మానలేదు.

ఒకనాటి మధ్యాహ్నం, పన్నెండు గంటలవేళ. అప్పుడు నాకు క్లాసు లేకపోవడంవల్ల చల్లటి గాలి కోసం బడికట్టడాలకు వెనుక వైపున వున్న చింతచెట్టు క్రిందకి వెళ్లాను. అక్కడొక చెట్టు బోదెకు చేరగిలబడినట్టుగా కూచుని, అర్థనిమీలిత నేత్రుడైవున్న రంగప్ప కనిపించాడు. మూడు గిన్నెల మిల్స్ కారియర్ ఒకటి, దాని ప్రక్కన్నే చిన్నవాటర్‌బాటిల్ ఒకటి తల్లీ బిడ్డాల్లా ఒక చెట్టు కొమ్మకు వ్రేలాడుతున్నాయి.

"ఏమిటి రంగప్పా! ఇక్కడేం చేస్తున్నావు?" విస్తుపోతూ ప్రశ్నించాను.

"ఆ రోజు నువ్వు బడిలో లేదులే జగన్నాథం! మా అమ్మి శివగంగనిక్కడ్నే ఆరులో చేర్పించినాను" అన్నాడు రంగప్ప.

"చేర్పిస్తే మట్టుకు? ఆ పిల్ల కోసమని నువ్వీ వేళప్పుడు అన్నం తీసుకొస్తావా? చాలని దానికి నీళ్లు గూడానా? ఏంబాబూ! నీ కూతురు మా వూరినీళ్లయినా ముట్టుకో గూడదా?"

"కాదులేవయ్యా! చెప్పేదాకా నిదానించవే! తెల్లారెప్పుడో వండిపెడ్తే ఆ అన్నం మధ్యాహ్నానికి చల్లారిపోదా? ప్రతి దినమూ చల్లారిన తిండి తింటే బిడ్డ ఒళ్లేం కావాలని? ఇంక మంచి నీళ్లంటావా? మా అమ్మికి మొదట్నుంచీ మా యింటి చేదబావి నీళ్లే వాడుక. మారిస్తే జలుబు చేస్తుంది....."

నాకు ఒళ్లు మండింది. "అబ్బబ్బ, నీ కూతురికి జలుబు చేయడమా! ఎంత మాటెంతమాట! బ్రహ్మాండం బద్దలైపోదూ! సరే, అదలా వుంచు. ఆడదానికి చదువెందుకనే వాడివి గదా! ఇప్పుడా మాట ఏమయింది? నీ కూతురు మాత్రం ఆడదిగాక పోయిందా?" నిలదీసి అడిగాను.

నా అజ్ఞానానికి జాలిపడ్డట్టుగా నవ్వేశాడు రంగప్ప."అది గాదయ్యా జగన్నాథం! గుళ్లో వుండే దేవుడూ రాయే! కాళ్ల కిందపడే బండరాయీ రాయే! రెండూ ఒకటేనంటావా? నా కూతురికేమయ్యా. పెట్టి పుట్టింది! జొన్న కంకి మీద పిచ్చుక గువ్వ. ప్రపంచకంలో ఎన్ని చదువులుండాయో, అన్నీ దానికొచ్చెయ్యాల! అది డాక్టేరు గావాల. కలకటేరు గావాల. దాన్నెప్పుడూ ఆడదనుకోబాకు! అది రాణి మహారాణి!"

రంగప్పను గురించి నేనెన్ని ఆరోపణలైనా చెయ్యగలను. కానీ తన కూతుర్ని పెంచడంలో అతడు కనపరచిన చిత్తశుద్ధిని మాత్రం శంకించలేను. అయిదు వందలమంది పిల్లలున్న హైస్కూల్లో నేను రంగప్ప కూతురు కోసం వెదుక్కోవలసిన అవసరం లేకపోయింది. రోజుకొక రకం దుస్తులు ధరిస్తూ, తొడుక్కున్న దుస్తుల రంగును బట్టి గులాబీలా, చేమంతిలా, కనకాంబరాలా, దిశాంబరంలా కానవచ్చేది శివగంగ. బడికంతా రిస్టు వాచీ కట్టుకునే స్టూడెంటు ఆ అమ్మాయి ఒక్కతేనని చెప్పొచ్చు. డాలరుతో బాటుగా మెడలో ఒక చిన్న బంగారు గొలుసు. అసలే అందమైన పిల్ల. ఈ ముస్తాబు వల్ల చుక్కల్లో చందమామలా కనిపించడంలో అబ్బురమేముంది? అహార్యంలో మట్టుకే గాదు. చదువుల్లో గూడా తన కూతురు ముందు వరుసలో వుండాలని రంగప్ప ఆశించాడు. యాభై రూపాయల నెలసరి జీతం ఏర్పాటుచేసి అతడొక రిటైర్డు టీచరు చేత తన కుమార్తెకు ప్రయివేటు చెప్పిస్తున్నాడని విన్నాను.

'ఒక్కగానొక్క కూతురు, పైగా తల్లి లేని బిడ్డ. గారాబంగా పెంచుకోడా మరి!' అని పదిమందీ చెప్పుకోడం నా చెవిని బడుతూ వచ్చింది.

తొమ్మిదో తరగతిలో వుండగా శివగంగకు రంగప్ప సైకిలు కొనిపెట్టాడు. గ్రామీణ సమాజంలో ఒక ఆడపిల్ల సైకిలు తొక్కడం విడ్డూరమే! కానీ రంగప్ప కూతురు గదా! అతడేం సామాన్యుడు గాదు. రెండు లక్షల రూపాయల స్థితిమంతుడు. బొత్తిగా అవుటాఫ్ డేట్ అయిపోయింది గానీ, లేకపోతే తన కూతురికొక పంచకల్యాణి గుర్రాన్నే కొనిపెట్ట గలిగి వుండేవాడు. గుర్రంపైన చిన్న రుద్రమదేవిలా ద్యోతకం కావలిసిన శివగంగ, చిన్న ఆంగ్లో యిండియన్ దొరసానిలా సైకిలు పైన బడికొస్తూ వుంది.

ఎస్సెస్సీ పరీక్షల్లో మంచి మార్కులతోటే పాసయింది శివగంగ. రంగప్ప ఆమెను తిరుపతికి తీసుకెళ్లి పద్మావతీ మహిళా కళాశాలలో చేర్పించాడని తెలిసింది.

శివగంగ హైస్కూలు గడప దాటిపోయింది గనుక, యిక రంగప్పకు నాతో అట్టే పని వుండదని నేననుకున్నాను. నా ఊహ పొరపాటు. అప్పటి నుంచి నాకు రంగప్ప యిబ్బడి యిబ్బడిగా పని కల్పించాడు. ఉత్తరాలకు ప్రత్యుత్తరాలు రాయడం, మనియార్డరు ఫారాలు నింపడం, ప్రోగ్రెస్సు కార్డులు వివరించడం మొదలైన వాటితో బాటు మన దేశంలోని ఉన్నత విద్యా స్వరూపాన్ని గురించి నేనప్పుడప్పుడూ అతడికి ప్రయివేటు చెప్పడం గూడా తప్పనిసరైపోయింది.

-ఇంటర్మీడియెట్ అనేది రెండేళ్ళు చదవాలి. ఇందులో రెండు భాషలతో బాటు 'గ్రూపు' అని ఒకటుంటుంది. అందులో తీసుకునే సబ్జక్టులను బట్టి సాధారణంగా విద్యార్థి పై చదువులేమిటో నిర్ణయమవుతాయి. ఇంటరు ముగిశాక కొందరు మెడికల్ కాలేజిలో చేరి డాక్టర్లవుతారు. కొందరు ఇంజనీర్లవుతారు. మిగిలినవాళ్ళు బి.ఎ., బి.యస్సి, బి.కాం. లాంటి కోర్సులలో చేరతారు. చివరి మూడూ మూడేళ్ల కోర్సులు అవి పూర్తయ్యాక రెండేళ్ల పి. జి. కోర్సులున్నాయి. ఆ పైన యం. ఫిల్‌కు గానీ, పి. హెచ్. డి కి గానీ ...

"ఈ లెక్కన చచ్చేదాకా చదవతా వుండి పోవచ్చునే!" విస్మయం ప్రకటించేవాడు రంగప్ప.

"నిజమే మరి! కలిగిన మారాజులు ఎంత కాలమైనా తమ పిల్లల్ని చదివించుకోగలరు. ఎటొచ్చీ జరుగుబాటు లేనివాళ్లకే యిబ్బంది. వాళ్ళు తొందర తొందరగా చదువు ముగించి బ్రతుకుదెరువు కోసం ఏ వృత్తిలోనో, ఉద్యోగంలోనో ప్రవేశించవలసి వుంటుంది ...."

రంగప్ప తన కుమార్తెను చదివించడంలో చాలా ఓరిమి ప్రదర్శించేడనే చెప్పాలి. 'పద్మావతి'లో అయిదేళ్ళున్నాక ఆమె పై చదువుల కోసం యూనివర్సిటీ కాలేజిలో చేరింది. నెలకు నాలుగైదు వందల చొప్పున తన సంవత్సరాదాయంలో సగపాలు రంగప్ప కూతురు చదువు క్రిందే వెచ్చిస్తూ వచ్చాడు. మద్దిమాకుల పల్లెనుంచి ఒక ఒంటెద్దు బండి వచ్చి మా వూరి బస్‌స్టాండులో ఆగివున్నట్టయితే, ఆ రోజున రంగప్ప కూతురు శివగంగ తిరుపతి నుంచి రాబోతున్నదని మేమందరమూ అనుకునేవాళ్లం. చలవద్దాలు సరిచేసుకుంటూ, వానిటీ బ్యాగును వూపుకుంటూ పల్లకీలో నుంచి దిగే రాకుమారిలా ఎత్తు మడమల జోళ్లలో నుంచీ, సుతారంగా బస్సు దిగేది శివగంగ. పెట్టి, పరుపు, సంచులు మొదలైన వాటిని రంగప్ప పదిలంగా క్రిందికి దించుకునేవాడు. వంకరటింకర దారిపైన ఒంటెద్దు బండి సాగిపోతూ వుంటే పొలాల్లో పని చేసుకుంటూ వుండే కూలీనాలీ బక్క జనమంతా 'అదో, రంగప్ప కూతురొచ్చేసింది' అని అంటూ బాట పైకి పరుగెత్తుకొచ్చేసేవాళ్ళు.

సరే! రంగప్ప కూతురు చదువుకుంటూ వుందనీ, యింకా చదువుకోవాల్సింది వుందనీ కాలం ఆగుతుందా? ఆగదు. చూస్తూ చూస్తూ వుండగా ఆమెకు పాతికేళ్లొచ్చాయి. ఆకాశమంత పందిరివేసి, భూదేవంత అరుగు నిర్మించి కూతురికి జాంజామ్మని పెండ్లి చేసెయ్యాలన్న కోరిక ఏనాటినుంచో రంగప్ప మనసులో చిందులేస్తూ వుంది. ఇలా వుండగా పిట్ట పిడుగులాంటి వార్త ఒకటి మా గ్రామీణ ప్రాంతంలోకి మొచట గాలి కబురుగా ప్రాకి వచ్చి, తరువాత పచ్చి నిజంగా ప్రచారమైపోయింది

భయపడకండి! మరేం అమంగళంకాదు. తండ్రి ఎప్పుడో చేస్తాడని వేచి కూచోకుండా, శివగంగ వివాహ నిర్ణయాన్ని తన చేతుల్లోనే తీసుకుంది. ఇంతకూ అది 'బేడ్ చాయిస్' అని చెప్పడానికి గూడా వీల్లేదు. రీసెర్చిలో గైడ్‌గా వుండిన ప్రొఫెసరే నిజ జీవితంలో భాగస్వామి గావడం ఎంతటి వాళ్లకు దొరికే భాగ్యం! ఆయనకెప్పుడో పెళ్లయింది. పెళ్లయిన కొద్ది కాలానికే భార్య పోయింది. దాదాపు పదేళ్లనుంచి విదురుడుగా ఏకాంత జీవితం గడుపుతున్నాడు. బ్రహ్మర్షి పదవికి బారెడు దూరంలో వున్న విశ్వామిత్రుడికే మనసు చలించగా, యింక ప్రొఫెసరు గారి మాటకేముంది? ఇంతకూ తన పబ్బం గడుపుకోడానికి అతడామెను వంచించి వుంటే అది వేరే సంగతి. అదేంలేదు పాపం! చట్టబద్ధంగా రిజిస్ట్రారు ఆఫీసులో పెళ్లి చేసుకున్నాడు. ఆ తతంగం పూర్తికాగానే మిత్రులు కొందర్ని పిలిచి విందు గూడా ఏర్పాటుచేశాడు. అంతటితో మద్దిమాకుల పల్లె నడిమింటి రంగప్ప కూతురు శివగంగ, కొబ్బరికాయలోకి నీళ్లెక్కినంత సహజంగా తిరుపతి నాగరిక సమాజంలో మిసెస్ శివగంగా దక్షిణా మూర్తిగా మారిపోయింది.

తండ్రి దృక్పథంలో నుంచి నేనీ సంఘటన గురించి పరి పరి విధాలుగా ఆలోచించాను. ఈ దెబ్బ నుంచీ బహుశా యిక రంగప్పకోలుకోవడం సాధ్యంకాదనిపించింది. హఠాత్తుగా అతడెక్కడ తారసిల్లిపోతాడోనని భయపడ్డాను గూడా! ఎదురైతే అతడు భోరున ఏడ్చేస్తాడు. అతణ్ని నేనెలా సముదాయించగలను?

ఒకనాటి సాయంకాలం నేను ఊరి బయటకు వెళ్లి తిరిగొస్తుండగా సేద్యగాడి చేత కిరసనాయిలు డబ్బా మోయించుకెళ్తున్న రంగప్ప నాకు చెరువు పైన ఎదురయ్యాడు. సేద్యగాణ్ని సాగిపొమ్మని నన్ను తూము రాయి పైన కూచోబెట్టే ఆశ్చర్యమేమిటంటే కాగడా వేసి వెదికినా ముఖంలో దిగులుగానీ, దైన్యంగానీ రావడంలేదు. పైగా ఆకాశానికి మూడే బారల ఉత్సాహంగా వున్నాడు.

"ఏమయ్యా జగన్నాథం! ఒక ముడుచుకోడమేనా? ఒక నొసలు చిట్లించడ ఒక పెవులు కొరుక్కోడమేనా? వీళ్లకేం కాలం వచ్చిందో నీకేమైనా తెలుసునా?"

వీళ్లకు అంటే ఎవళ్లకు? **అయోమయంగా** వైపు చూచాను

"వీళ్లంటే లోకులేనయ్యా! నా కూతురేం చేసిందని వీళ్ల ఉద్దేశం? ఆహా, తెలియకనేనయ్యా నిన్నడగడం! నువ్వు చె కూతురు చేసింది తప్పేనంటావా?"

తాను ముద్దాయిగా పరిగణించిన లోకుల నన్ను ప్రతినిధిగాఎన్నిక చేసి, రంగయ్య కుమార్తె తరపున వకాల్తా పుచ్చుకొనేసరికి తికమక పడిపోయాను.

లోకుల మాటకేం రంగప్పా! వాళ్ళు క గదా! వాళ్ల సంగతి నీకొద్దు. నీ కూతరు చేసి నీకు నచ్చితే చాలు" అన్నాను.

"ఆ మాటన్నావు కాబట్టి బాగుంది. కా కులాంతరమంటారేమో! నేనొకటడుగుతా కులమయ్యా బోడి కులం! చొక్కమయిన ఎవడికేడ్చింది? వరసగా పది తరాలు కళ చూస్తే ఎక్కడో ఒకొక్కడ కథ బెడిసి వుంటుంది. ఆహా, అది కాదులే! అసలుకంటె వుంది బాగా చదువుకున్నోడు. ఉద్యోగస్తుడు. దండిగా సంపాదించే అటువంటివాడు రంగప్ప కళ్ళుడైపోయినాడ అని మనసొప్పనితనం. వాకేం తెలియదా?"

అవసరాన్నిబట్టి రాజ్యాంగ సవరించుకుంటూ వెళ్లినట్లుగా, కూతురి

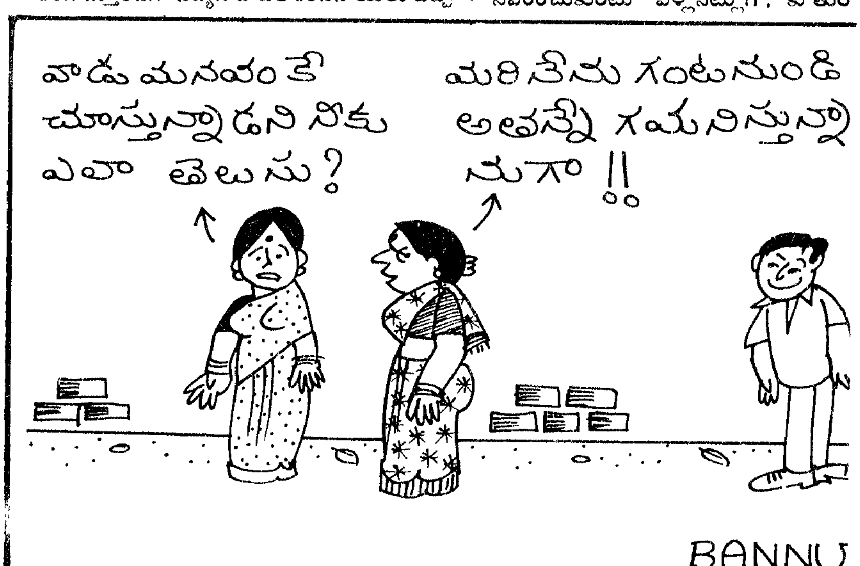

క్షయ అక్షయ! భయం అభయం!

క్షయి!
అంతా భయంతో ఉన్నారు,
నీవు వస్తున్నావంటే.
అందుకే నీ పేరుకు ముందు
"అ" చేర్చాం. అక్షయ అన్నాం.
అందరినీ ఆదరించు
అందరికీ అందించు చేయూత
ఆశలను తీర్చు. ఆనంద మిచ్చు.

అక్షయా, నీవు వచ్చి
షష్టి పూర్తి అయింది
నీకు ఆయుష్యహోమం,
స్వర్ణాభిషేకం
అన్నీ ఏర్పాట్లు చేశాం
కానీ మంచి నెయ్యి లేక,
బంగారు బిస్కెట్లు దొరక్క
అన్నీ నిలిపి వేశాం.

మేము ఏమీ చేయలేదని అనుకోకు.
మేము ప్రతిజ్ఞలు, వాగ్దానాలు, దీక్షలు
చేస్తాం. పనులు మాత్రం చేయలేం.
చెయ్యం. అయినా క్షమించు ఎందుకంటే
మా పాలకులు వాగ్దాన కర్ణులు.
అరటిపండు చూపిస్తారు
అర చేతిలో పెట్టరు

అబద్ధాలకు పెట్టింది పేరు.
మాకు గృహ వసతి,
మంచినీరు, పట్టు కాదు–
నూలు వస్త్రాలు ఆకాశంలో
అమర్చి పెట్టారు.
అందుకో లేక అఘోరిస్తున్నాం.

పొగమంచు వల్ల
మామిడి దెబ్బ తిన్నది.
రాజధానిలో నీటి
కరువు వల్ల చింతపండు
అలాగే ఉంచాను అందుకే
వేప పచ్చడి రుచి మారవచ్చు.
అందుకే క్షమించు,
క్షయా క్షమించు!

– ఎం. ఎస్. ఎం.

నీకు నీవే - నాకు నేనే

తన అభిప్రాయాలను, ఆచారాలను మార్చుకుంటూవస్తున్నాడు రంగప్ప. పరమలోభిగా పేరు తెచ్చుకున్నవాడు, కుమార్తె కోసం రూపాయను గుడ్డి గవ్వలా ఖర్చు పెట్టాడు. ఆడదానికి చదువెందుకనే చాదస్తుడు తన కూతురు చదువుల్లో ఎల్లల్ని స్పృశించాలని ఆశించాడు. ఆఖరుకు తన బిడ్డ దగ్గరికి వచ్చేసరికి కరెంటు కమ్మిలాంటి 'కుల కట్టు' సైతం అతడి పాలిటికి పట్టి చొప్పదంటై పోయింది. ఇటీవల రోడ్డుపైన తారసిల్లినప్పుడు 'అన్నింటికన్నా నా కూతురే నాకెక్కువ' అన్నాడు రంగప్ప. ఆ ఎక్కువైన దాని కోసం అతడు దేన్ని వదులుకోడానికైనా సిద్ధంగానే వున్నట్టున్నాడు!

* * * *

పేపర్లు దిద్దే పని పది రోజుల పర్యంతం కొనసాగింది. ఆ డ్యూటీ నుంచి విడుదలైన నాటి రాత్రి రెండో సినిమాకు వెళ్ళి తెల్లవారు జామున బయల్దేరే బస్సును అందుకోడం కోసం బస్ స్టేషనుకు చేరుకున్నాను. మామూలు మేరకు తిరుపతి బస్ స్టేషను రద్దీగానే వుంది. కూర్చోడాని-కెక్కడైనా తావు దొరుకుతుందేమోనని బెంచీల వైపు చూస్తుండగా, మోకాళ్ల మధ్య తలదాచుకుని వానలో తడిసిన పిట్టలా ఒదిగి కూర్చున్న వ్యక్తి ఒకతను ఒక బెంచీ పైన కనిపించాడు. ముసుగులో నుంచి తల పైకెత్తేదాకా అతడెవరో నాకు తెలిసింది గాదు. తెలిశాక దగ్గరగా వెళ్ళి భుజంపైన చెయ్యివేసి "ఏమిటి రంగప్పా! ఈవేళప్పుడు యిక్కడెందు-కున్నావు? ఊరికొస్తున్నావా ఏమిటి?" అని అడిగాను.

రంగప్ప మాట్లాడలేదు. మాటల యొక్క నిరుపయోగత్వాన్ని గుర్తెరిగిన విరాగిలా మౌనంగా కూర్చున్నాడు.

"పోనీ, ఊరికి వెళ్లాలని అనుకున్నా వనుకో! పగటిపూట బయల్దేరగూడదా? ఈ రాత్రి వేళ రెడ్ బిల్డింగ్స్ నుంచి యింత దూరం నడిచొచ్చి ..."

"కాదులేవయ్యా!" విసుక్కుంటున్నట్లుగా అన్నాడు రంగప్ప." నేను రాత్రి పదిగంటలెప్పుడెప్పుడో యిక్కడికొచ్చేసినాను ..."

"ఎందుకూ? అప్పుడు బస్సులుండవే!"

"ఉండేటప్పుడుంటాయి. వెళ్లేటప్పుడు వెళ్తాను."

-అంతేగానీ, ఇక్కడ మాత్రం వుండనే వుండను - అని అతడు చెప్పలేదు. కానీ ఆ భావం అతడి మాటల్లో ధ్వనించింది.

రంగప్ప ఈ నిర్ణయానికి రావడానికి వెనుక కారణాలేవో వుండే వుండాలి. అడిగే చొరవా నాకున్నప్పటికీ, ఆ పని చేయడానికి నాకెందుకో మనస్కరించడం లేదు. ఉండి వుండీ రంగప్పే ప్రేలిపోయాడు.

"ఏమయ్యా జగన్నాధం నేనంటే పల్లెటూరి గొర్రెని. నువ్వు నాలాంటోడివేమి గాదు. కొద్దో గొప్పో చదువుకున్నోడివి. పదూళ్ళు తిరిగినోడివి. పది సంగతులు తెలిసినోడివి. నాకేదైనా తెలియకపోతే నిన్నడగాల. నువ్వు జవాబు చెప్పాల. ఏమంటావు?"

ఏమంటాను? ఈ ముంగాళ్ల బంధం దేనికి దారితీస్తుందో తెలియకపోయినా గంగిరెద్దులా 'సరే'నని తలాడించాను.

"నిద్ర లేవగానే ముఖమైనా కడుక్కోకుండా కాఫీ త్రాగొచ్చునా?"

"త్రాగ్కూడదు."

"రోడ్డు పైన తిరిగినట్లు ఇల్లంతా చెప్పులేసుకుని తిరగొచ్చునా?"

"తిరగకూడదు".

"ఆరిపోయేదానికి, కాల్చేదానికి ఎడం లేకుండా అదే పనిగా సిగరెట్లు కాల్చొచ్చునా?"

"కాల్చకూడదు."

"ఇంటికొచ్చే వాళ్లనంతా పోగేసుకొని నడి రేతిరి దాకా కొప్పుగిరి పోయేటట్లు అరవొచ్చునా?"

"అరవగూడదు."

"సరే! నువ్వూ నేనూ. అట్లా అనుకోడం వల్ల ఏం లాభం?"

"పోనీ, 'ఇది పద్ధతి కాదు బాబూ! మార్చుకోవాలి'- అని నువ్వే అల్లుడిగారితో చెప్పలేక పోయావా రంగప్పా?"

"ఆ మనిషితో నాకేం మాటలు? చెప్పాల్సిన నాలుగు మాటలూ నేను మా అమ్మితోనే చెప్పేసినాను."

"ఏమంది?"

"ఏమంటుంది?" - రంగప్ప కళ్లల్లో నీళ్లు గిర్రున తిరిగాయి. డగ్గుత్తికలో నుంచి మాటలు చాలా అస్పష్టంగా వినిపించాయి.

"నీకీ బాదరబందీ అంతా ఎందుకు నాన్నా? పట్నవాసంలో యిమడలేవు. మన వూరు వెళ్లిపో. అక్కడే వుండు - అనేసింది."

ఇది నిజంగా గట్టి దెబ్బే! ఎదురు చూడని చోటు నుంచి వచ్చి, తగలరాని చోట తగిలింది.

నేను రంగప్పను చివరసారిగ చూడడం ఆ బస్సు ప్రయాణంలోనే. తిరుపతి నుంచి తిరిగివచ్చాక అతడు జబ్బుపడ్డాడని విన్నాను. రెండు నెలల తర్వాత ఆ దుర్వార్త గూడా వినవలసి వచ్చింది. అయితే ఒకటి. పోతూ పోతూ అతడొక చరిత్రను సృష్టించి పోగలడని మాత్రం ఎవ్వరూ అనుకోలేదు. స్వార్జితమైన ఆస్తిపాస్తులన్నింటినీ మా వూరి హైస్కూలుకు చెందేటట్లుగా నిర్ణయించి, ఆ డబ్బుతో కట్టే కట్టడానికి తన పేరు పెట్టవలసిందిగా అతడు వీలునామా రాయించి పోయాడు.

రంగప్ప జీవిత కథ మూలంగా నేనొక గొప్ప రహస్యం గ్రహించాను. అన్నింటికన్నా మానవుడికి ఎక్కువైనదేమిటో నాకు స్పష్టంగా తెలిసిపోయింది □